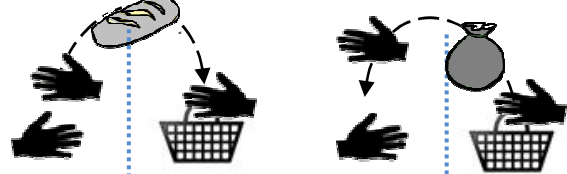

ד ע"א - ה ע"א. עקירה והנחה במקום ד"ט על ד"ט

כל מלאכת שבת צריכה להיעשות כדרכה כדי להתחייב בה, ואין רגילות להניח חפץ בפחות מד"ט שמא יישבר, וכן היה מסתמא במשכן. ועוד אומר ר"י: "אל יצא איש ממקומו, ביום השביעי" מהתורה נאסר הוצאת הכלי ממקומו בבית לאיסוף המזון בשבת (למרות שפשט הפסוק עוסק בבן אדם וד' אמות ולא בכלי וד' טפחים. עירובין יז ע"ב. הובא תוס' ב ע"א ד"ה "ציאות"), ואין "מקום" חשוב פחות מד' על ד' טפחים - מכאן נלמד שהחייב מדאו' בהוצאת חפץ הינו כאשר העקירה/ההנחה נעשית על "מקום" (תוס' ד"ה "יהא").

משנתנו

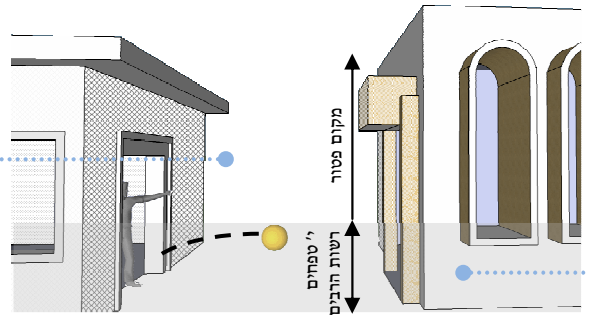
1 הכנסה מדאו' של העני 2 הוצאה מדאו' של העני

עקירת העני מרשות היחיד	הנחת העני ברשות הרבים	הנחת העני ברשות היחיד	עקירת העני מרשות הרבים
------------------------	-----------------------	-----------------------	------------------------

משנה צו ע"א

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים, ורשות הרבים באמצע - רבי עקיבא מחייב וחכמים פוטרים

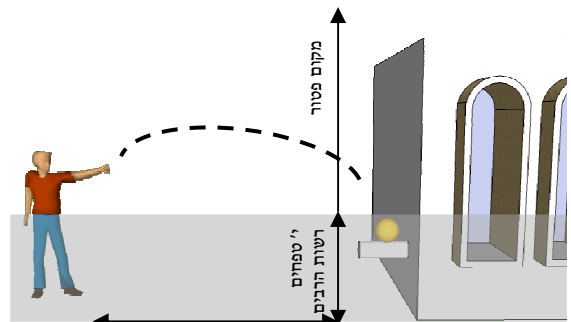
רבה צו ע"א

מחלוקת מתחת י' טפחים:
חכמים: פטור, שהחפץ לא נח ברה"ר. ר"ע: חייב, שהחפץ נח ברה"ר (קכ"ד)
למעלה מ' טפחים:
 לכו"ע פטור, שהחפץ עבר/נח במקום פטור. לכו"ע לא לומדים זורק ממושיט.

מחלוקת למעלה מ' טפחים:
חכמים: פטור, לא לומדים זורק ממושיט. ר"ע: חייב, לומדים זורק ממושיט (שכן נעשתה מלאכת הלווים במשכן, הושטת הקרשים למעלה מ' טפחים מרה"י לרה"י דרך רה"ר, ולומדים אף לזורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר).
למטה מ' טפחים:
 לכו"ע יש דין קכ"ד וחייב, שהחפץ נחשב כנח ברה"ר.

ברייתא

זרק על גבי זיז כל שהוא רבי מחייב וחכמים פוטרים

כיצד העני התחייב מדאו'? הרי הוא הניח (מקרה 1. או עקר (מקרה 2) את החפץ בתוך ידו של העשיר, ולא על מקום שיש בו ד' טפחים על ד' טפחים?

רבה: משנתנו כדעת רבי עקיבא הסובר את הדין "קלוטה כמי שהונחא דמיא" [חפץ הנקלט באוויר הרשות - כמי שהונח בתוך הרשות] לכן לשיטתו מתחייב בשעה שהחפץ עבר ברשות הרבים מרשות היחיד, למרות שלא נעצר ברה"ר (מוכרחים לומר שהחפץ עבר מתחת ל' טפחים כדי שיחשב שעבר במקום רה"ר). לחכמים - פטור שאינם סוברים קכ"ד.

האם זה פשוט שזו פירוש המשנה לדעת רבה? הרי מצינו שרבה בעצמו (צו ע"א) מתלבט במציאות שבה נחלקו ר"ע וחכמים במשנה? וייתכן שאף לדעת חכמים יש דין קכ"ד, ומדוע אמר רבה שרק לשיטת ר"ע יש דין קכ"ד?

לאחר שרבה התקשה בדבר הוא הגיע למסקנה שחלקו בלמטה מ' טפחים. לשיטת ר"ע יש דין הנחה גם במקום שאין ד"ט על ד"ט

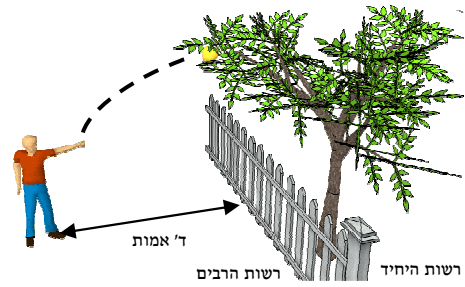
מדברי המשנה "רבי עקיבא מחייב" (ולא נאמר מחייב שנים) משמע שחייב חטאת אחת - על הזריקה מרה"י לרה"ר בלבד (שעל המשך הזריקה מרה"ר לרה"י - פטור, מכיוון שלא נעשתה עקירה מד"ט על ד"ט). משמע שרק הנחה אינה צריכה להיות ד"ט על ד"ט כדי להתחייב, אבל בעקירה פטור. לכן א"א להעמיד שהמשנה כדעת ר"ע, שבמקרה 2 עקר העני מתוך היד של העשיר (שאינו בה ד"ט על ד"ט) וחייב?

רב יוסף: משנתנו כדעת רבי (שסובר שלא צריך ד"ט על ד"ט).

אם נוכיח זאת מהברייתא שרבי מחייב את הזורק חפץ למרחק של ד' אמות שנח לבסוף על גבי זיז (חתיכת עץ היוצאת מהכותל), כשם שחייב המעביר חפץ ארבע אמות ברה"ר. משמע שנחשב שהחפץ מונח ברה"ר למרות שהחפץ לא הונח בד"ט על ד"ט (והוא הדין אף על עקירה).

אי אפשר לומר כן, מפני שאביי הסביר את המחלוקת במקרה: עץ ברשות היחיד שבגזעו ד"ט על ד"ט, ונופו נוטה לרה"ר, וזרק חפץ למרחק ד"א שנחת על הענף (הזיז) ברה"ר. לרבי חייב, משום "שדי נופו בתר עיקרו" [משוך את הענף אחר עיקר העץ, הגזע] ונחשב כמונח ברה"ר על מקום ד"ט על ד"ט (והעביר ד"א ברה"ר). לחכמים "לא שדי נופו בתר עיקרו" ונחשב כמונח ברה"ר על מקום שאין בו ד"ט על ד"ט.

לכו"ע צריך שהחפץ ינוח בד"ט על ד"ט כדי שיתחייב כמונח ברה"ר (ולרבי יש מקרה שהחשיב כמונח ד"ט על ד"ט, למרות שבמציאות אינו כן)

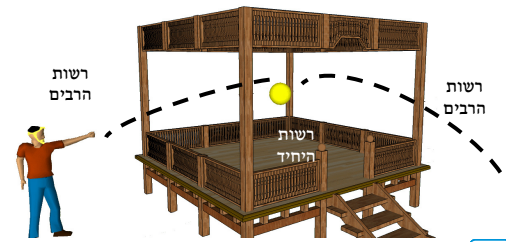

זרק מרשות הרבים לרשות הרבים ורשות היחיד באמצע, רבי מחייב וחכמים פוטרין. ואמר רב יהודה אמר שמואל: מחייב היה רבי שתים, אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה.

ברייתא

משנתנו כשיטת רבי, שסובר שלא צריך בין בעקירה ובין בהנחה ד"ט על ד"ט (פלוגתא כמי שהנחה דמי)

על ברייתא זו אמרו רב ושמואל שרבי מחייב ברה"י מקורה, מפני ש"ביתא כמאן דמליא דמיא" (הבית נחשב כמלא חפצים עד התקרה, לכן נחשב שהחפץ נח בתוך הבית, ויש למעשה עקירה והנחה בתוך ד"ט על ד"ט), וא"א ללמוד לעקירה והנחה במקום שאין תקרה להחשיבו כמונח בד"ט על ד"ט.

רב שמואל בר יהודה בשם רבי אבא בשם רב הונא בשם רב: המעביר חפץ ברשות הרבים מקורה פטור (מחטאת), לפי שאינו דומה לדגלי המדבר (כל מלאכות שבת נלמדו ממעשה המשכן במדבר, לכן מדאו' נאסר רק רה"ר שאינה מקורה)

נעמיד את משנתנו ברה"ר ורה"י מקורה ולכן נחשב היד העני/ העשיר כד"ט על ד"ט. ניתן להסביר ברה"י מקורה (מקרה 2 שהעני עוקר מיד העשיר), אבל ברה"ר מקורה - פטור (ואינו חייב כמקרה 1) כשיטת רב?

רבי זירא: משנתנו כשיטת אחרים, שסוברים שאע"פ שהזורק חפץ והשני קיבלו בידו (שאינו בה ד"ט על ד"ט) - חייב

אחרים חייבו בנחה שאין ד"ט על ד"ט, אבל א"א להוכיח לעניין עקירה (ובמשנתנו לא היה ד"ט על ד"ט בעקירה ובהנחה)

ייתכן שמדובר שהשני קלט את החפץ באופן שמשך את בגדו שיש בו ד"ט על ד"ט (ולא בידו), ולמעשה לשיטת אחרים בין בעקירה ובין בהנחה חובה שיהיה ד"ט על ד"ט.

אחרים אומרים: (הזורק חפץ ברה"ר ד"א, ואדם שני) עמד במקומו וקבל - חייב (הזורק, שעשה עקירה והנחה בכוחו), עקר ממקומו (האדם השני רץ לתפוס את החפץ) וקבל פטור (הזורק, כדן שנים שעשוהו. שהעקירה מכח הזורק, וההנחה מכח המקבל)

ברייתא

הגמרא עד כה ניסתה למצוא שיטה הסוברת שאין צורך בעקירה והנחה של ד"ט על ד"ט - אך "נבשלה". כעת הגמרא מעמידה את המשנה במקרה אחר, שבמשנה עצמה מדובר בד"ט על ד"ט (בין בסל שיש בו ד"ט על ד"ט, ובין ביד שמוגדרת להלכה כד"ט על ד"ט).